

Studiu comparativ privind deprecierea activelor prin prisma transparenței informaționale

Pășcan Irina-Doina¹,
Szakacs Nicoleta Alexandra¹

¹ Universitatea Petru Maior din Tîrgu Mureș, România

Rezumat: În contextul dezbatelor recente privind reintroducerea, în Cadrul conceptual pentru raportare financiară, a noțiunii de prudență, cercetările privind manifestarea conservatorismului contabil în situațiile financiare sunt mereu de actualitate. Deprecierea activelor, una dintre practicile conservatoare, va fi analizată în acest studiu atât pe baza unei comparații între prevederile cuprinse în reglementările contabile din România și în Standardele Internaționale de Raportare Financiară, cât și prin prisma transparenței informaționale a raportărilor financiare publicate de entități românești care aplică referențiale contabile diferite. Rezultate studiului indică faptul că entitățile analizate au publicat în raportările financiare informații referitoare la deprecierea activelor, însă în mod global, fără a include detalieri privind modul concret de stabilire a deprecierei.

Cuvinte cheie: deprecierea activelor, conservatorism, transparența informațională, entități românești cotate, Bursa de Valori București.

Clasificare JEL: M 41

© 2016 Publicat de revista STUDIA UNIVERSITATIS PETRU MAIOR, SERIES OECONOMICA, sub egida Universității “PETRU MAIOR” din Tîrgu Mureș, România

1. INTRODUCERE

În mediul contabil continental (inclusiv în România), raportările financiare sunt întocmite în virtutea principiului prudenței, oferind prilej pentru manifestarea conservatorismului contabil. La nivel internațional, organismul de reglementare contabilă IASB a introdus, începând cu anul 2010, un nou Cadru conceptual pentru raportarea financiară prin care prudența a fost eliminată din cadrul caracteristicilor calitative ale raportărilor financiare. Însă, o recenzie a lucrărilor de specialitate publicate după 2010 care au analizat impactul adoptării IFRS asupra raportărilor financiare, indică „prezența implicită a conservatorismului contabil în raportările financiare publicate de entitățile listate la bursă” (Mașca, 2015).

În mai 2015, IASB a publicat un proiect de modificare a Cadrului conceptual pentru raportare financiară. Ca urmare a observațiilor primite referitoare la acest proiect, la începutul anului 2016 IASB a pus în discuție posibilitatea de a reintroduce în Cadrul conceptual noțiunea de prudență. Astfel, în mai 2016, toți membrii IASB au fost de acord ca varianta revizuită a Cadrului conceptual să includă precizări referitoare la prudență, descrisă drept „exercitarea precauției în realizarea judecății profesionale în condiții de incertitudine” (IFRS Foundation, 2016).

Reintroducerea unei prevederi explicite privind noțiunea de prudență este argumentată prin necesitatea de a asigura neutralitatea, deci calitatea raportărilor financiare întocmite în conformitate cu IFRS, deoarece neutralitatea este susținută prin exercitarea prudenței.

Standardele IFRS se aplică pe o scară largă la nivel mondial. În 2002, odată cu publicarea Regulamentului privind aplicarea IFRS la întocmirea situațiilor financiare ale entităților listate pe piețele reglementate ale UE, Comisia Europeană a argumentat introducerea obligativității adoptării IFRS cu referire la beneficiile adoptării și utilizării standardelor IFRS în cadrul UE. Aceste beneficii au în vedere asigurarea unui nivel ridicat de transparență și de comparabilitate a situațiilor financiare și, drept consecință, funcționarea eficientă a pieței de capital comunitare și a pieței interne (Comisia Europeană, 2002: art. 1).

Însă, beneficiile așteptate ca urmare a adoptării IFRS, referitoare la creșterea comparabilității și a transparenței raportărilor financiare, pot fi atinse doar dacă aplicarea IFRS contribuie la îmbunătățirea calității informațiilor contabile (Pășcan, 2015, p. 21). O cercetare publicată în 2014 a testat efectele adoptării IFRS asupra rezultatului net și capitalului propriu raportate de entitățile românești cotate și a constatat că IFRS au avut doar un impact redus asupra acestor indicatori (Neag, 2014).

Prudența, și implicit conservatorismul contabil, sunt puse în practică cel mai adesea prin intermediul ajustărilor pentru depreciere și a provizioanelor.

În România, entitățile listate pe piața reglementată utilizează IFRS la întocmirea situațiilor financiare anuale, în timp ce entitățile listate pe AeRO aplică prevederile reglementărilor contabile românești aprobate prin OMFP nr. 1802/2014 (Ministerul Finanțelor Publice, 2014). Astfel, în același mediu economic și social, avem posibilitatea de a testa comparativ transparența informațională referitoare la deprecierea activelor în cazul entităților care se supun unor cerințe diferite de publicare a informațiilor, conform referențialului contabil aplicat.

În acest context, lucrarea noastră are drept obiectiv general să realizeze o analiză comparativă a modului de prezentare și publicare a informațiilor privind deprecierea activelor în cadrul situațiilor financiare anuale ale entităților românești.

2. OBIECTIVELE ȘI METODOLOGIA CERCETĂRII

Transparența informațională este un element cheie în măsurarea calității informațiilor contabile, aprecierea metodelor de măsurare adoptate (cum ar fi politicile contabile) și a cantității

informațiilor prezentate și raportate. Prin transparență informațională se înțelege modul de dezvăluire, de divulgare și prezentarea a informațiilor de către o entitate, din perspectivă cantitativă și calitativă.

Astfel, pentru a analiza în ce măsură entitățile românești prezintă și pun la dispoziția utilizatorilor informații financiare în mod transparent, demersul nostru științific a urmărit o abordare comparativă a transparenței informaționale referitoare la deprecierea activelor raportate de două categorii de entități românești listate care aplică referențiale contabile diferite.

În vederea realizării obiectivului cercetării noastre, am analizat informațiile privind deprecierea activelor publicate de entitățile românești listate pe piața reglementată și de cele listate pe AeRO, având în vedere că am urmărit și o abordare comparativă a modului de diseminare a acestor informații de către entități care aplică referențiale contabile diferite.

Eșantionul este compus din 19 entități tranzacționate pe piața reglementată și 19 entități tranzacționate pe AeRO. Eșantionul cuprinde doar entități tranzacționate la Bursa de Valori din București deoarece am considerat că pentru aceste entități există disponibile situațiile financiare anuale pe site-urile acestora, având în vedere cerințele de publicare pe care trebuie să le îndeplinească. Având în vedere că pe piața reglementată sunt listate cele mai puternice entități, iar pe AeRO sunt listate entitățile aflate la început de drum, diferența dintre cele două piețe fiind semnificativă, nu am gasit un număr de entități egal care să aibă același domeniu de activitate. Prin urmare, atât în cazul entităților listate pe piața reglementată, cât și în cazul celor listate pe AeRO, eșantionul analizat cuprinde entități din 3 sectoare de activitate: Hoteluri și restaurante (câte 4 entități), Industria prelucrătoare (câte 14 entități), Construcții (câte 1 entitate), astfel:

Tabelul nr. 1 – Structura eșantionului

PIAȚA REGLEMENTATĂ		SECTOR	AERO	
Simbol	Cod CAEN		Simbol	Cod CAEN
BCM	5510	HOTELURI ȘI RESTAURANTE	BALN	5510
CAOR	5630		NORD	5510
EFO	5510		DOIS	5510
TUFE	5510		TSND	5510
VESY	2599	INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	EMAI	2599
TBM	3030		AVIO	3030
PPL	2229		NACH	2229
ROCE	2221		SOPL	2221
SCD	2120		SINT	2120
MECF	2830		LGMS	2830
CEON	2332		MACO	2332
UZZ	2892		UPET	2892
ECT	2712		CONQ	2712
BRM	1105		MABE	1105
ARTE	2219		ARJI	2219
ELMA	2651		AMPL	2651
ART	2420		UPRR	2420
ALR	2442		BBGA	2442
COTR	4120	CONSTRUCȚII	COBJ	4120

Sursă: prelucrări proprii ale autoarelor

Datele necesare studiului au fost preluate manual din situațiile financiare anuale ale entităților din eșantion, disponibile pe site-urile acestora sau pe website-ul Bursei de Valori București. Deoarece piața AeRO a fost lansată la începutul anului 2015, am inclus în cercetare informațiile financiar-contabile raportate de entitățile analizate pentru exercițiul financiar al anului 2015.

Pentru a analiza transparența informațională referitoare la deprecierea activelor raportate de entitățile românești ce compun eșantionul, am utilizat ca reper conformitatea cu Standardele Informaționale de Raportare Financiară în cazul entităților listate pe piața reglementată și conformitatea cu reglementările contabile din România aprobate prin OMFP 1802/2014, în cazul entităților listate pe AeRO.

Entitățile listate pe piața reglementată au obligația ca, începând cu anul 2012, să aplice IFRS la întocmirea situațiilor financiare individuale anuale. Astfel, pentru a analiza transparența informațiilor privind deprecierea activelor publicate de aceste entități, am parcurs prevederile standardelor aplicabile activelor și am identificat un număr de 27 de elemente pe care entitățile trebuie să le furnizeze utilizatorilor situațiilor financiare în legătură cu deprecierea activelor. În tabelul de mai jos am sistematizat cele 27 de elemente pe care le vom urmări la entitățile din eșantion:

Tabelul nr. 2 – Cerințele IFRS referitoare la publicarea informațiilor privind deprecierea activelor

STANDARD APLICABIL	INFORMAȚII DE PREZENTAT
IAS 36	1. Valoarea pierderilor din depreciere constatate/relese în rezultatul perioadei
	2. Elementul-rând din situația rezultatului global în care sunt incluse/relese acele pierderi
	3. Suma pierderilor din depreciere aferente activelor reevaluate care sunt recunoscute/relese în alte elemente ale rezultatului global
	4. Principalele clase de active afectate de recunoașterea/relese pierderilor din depreciere
	5. Evenimentele care au condus la recunoașterea/relese pierderii din depreciere
	6. Natura activului/activelor
	7. Descrierea unității generatoare de numerar, precizarea modificării agregării activelor componente, descrierea modalității de agregare a activelor (dacă este cazul)
	8. Dacă valoarea recuperabilă este valoarea justă - costurile asociate cedării sau valoarea de utilizare
	9. Baza pe care se efectuează evaluarea valorii juste minus costurile asociate cedării
	10. Rata de actualizare utilizată la estimarea valorii de utilizare
IAS 2	11. Politicile contabile privind evaluarea stocurilor, inclusiv formulele utilizate pentru calcularea costului
	12. Valoarea oricărei reduceri a valorii contabile a stocurilor până la valoarea realizabilă netă
	13. Valoarea oricărei reluări a oricărei reduceri a valorii contabile a stocurilor ca urmare a unei creșteri a valorii realizabile nete
IAS 12	14. Circumstanțele sau evenimentele care au condus la reluarea unei reduceri a valorii contabile a stocurilor
	15. Cheltuiala cu impozitul amânat apărută din reducerea valorică sau reluarea unei reduceri anterioare a unei creanțe privind impozitul amânat
	16. Informații privind principalele diferențe temporare

IAS 40	17. Dacă aplică modelul valorii juste sau modelul bazat pe cost
	18. Metodele utilizate pentru determinarea valorii juste a investiției imobiliare
	19. Măsura în care valoarea justă a investiției imobiliare se bazează pe o evaluare efectuată de un evaluator independent
	20. Câștigurile sau pierderile nete rezultate din ajustările valorii juste
	21. Evaluarea investițiilor imobiliare conform IAS 36 dacă aplică modelul bazat pe cost
IFRS 5	22. Valoarea pierderilor din depreciere aferentă activelor imobilizate deținute în vederea vânzării recunoscute/relese
	23. Evaluarea la valoarea cea mai mică dintre valoarea contabilă și valoarea justă minus costurile asociate cedării
IAS 39	24. Active financiare contabilizate la cost amortizat
	25. Active financiare contabilizate la cost
	26. Valoarea pierderilor din depreciere recunoscute/relese
	27. Câștigurile nete sau pierderile nete din activele financiare deținute la valoarea justă prin profit sau pierdere

Sursă: prelucrări proprii ale autoarelor

Entitățile listate pe AeRO au obligația de a întocmi situațiile financiare anuale individuale în conformitate cu Reglementările contabile aprobate prin OMFP nr. 1802/2014. Am identificat în Reglementarea contabilă 13 elemente de furnizat privind deprecierea activelor, prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 3 – Cerințele Reglementărilor contabile din România referitoare la publicarea informațiilor privind deprecierea activelor

REGLEMENTAREA CONTABILĂ	INFORMAȚII DE PREZENTAT
OMFP 1802/2014	1. Prezentarea de detalii referitoare la ajustările pentru deprecierea imobilizărilor corporale
	2. Ajustările valoare la începutul și la finalul exercițiului financiar
	3. Ajustările de valoare constatate în cursul exercițiului financiar
	4. Politici de recunoaștere și evaluare a activelor
	5. Detalii privind determinarea deprecierei imobilizărilor corporale și modificarea acestora pe categorii de elemente
	6. Estimări și metodele specifice utilizate în evaluarea unor imobilizări corporale
	7. Dacă activele imobilizate sau circulante fac obiectul ajustărilor de valoare exclusiv în scop fiscal, valoarea acestora și motivele pentru care acestea au fost efectuate
	8. Detalii privind determinarea ajustărilor activelor deținute de entitate
	9. Cheltuiala recunoscută în timpul perioadei cu privire la creanțele nerecuperabile sau îndoielnice
	10. Detalii privind constituirea de ajustări pentru pierdere de valoare a creanțelor incerte
	11. Ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare înregistrate în conturi de cheltuieli
	12. Recunoașterea deprecierei indiferent dacă rezultatul este profit sau pierdere
	13. Evidențierea cheltuielilor cu ajustări sau pierdere de valoare în mod distinct în funcție de natura lor

Sursă: prelucrări proprii ale autoarelor

Pentru a măsura transparența informațiilor prezentate cu privire la deprecierea activelor în conformitate cu referențialul contabil aplicabil, am dezvoltat un indice de prezentare a informațiilor, conform celor două modele de mai jos:

$$(1) IPI_i = \frac{\sum_{i=1}^n Ipi}{Ipt} \times 100$$

$$(2) Ifpi = \frac{\sum_{i=1}^n fp}{n} \times 100$$

unde:

- (1) IPI_i – indicele de prezentare a informațiilor la entitatea “i”
 Ipi – număr de elemente prezentate de entitatea “i”
 Ipt – numărul total de elemente aplicabile entității “i”
- (2) $Ifpi$ – indicele frecvenței de prezentare a informației “i”
 fp – frecvența de prezentare a informației “i”
 n – numărul entităților pentru care e relevantă informația

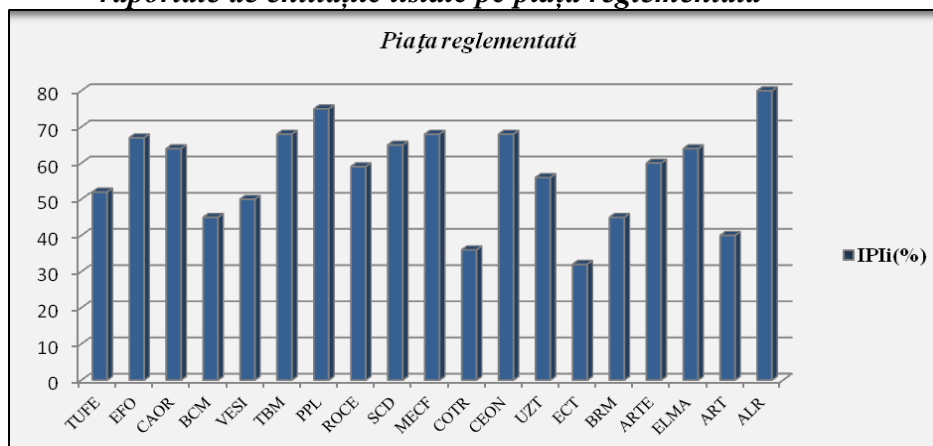
Pentru fiecare informație privind deprecierea activelor care trebuie raportată conform cerințelor referențialului contabil aplicabil, am acordat “1” punct dacă elementul a fost prezentat de entitate și “0” puncte dacă elementul nu a fost prezentat. În acordarea punctajului s-a avut în vedere ca elementele identificate să fie într-adevăr aplicabile entităților analizate. Prin urmare, în situația în care elementul nu este aplicabil entității analizate am procedat la eliminarea lui, iar la determinarea indicelui de prezentare a informațiilor am luat în calcul și am acordat punctaj doar elementelor existente.

3. REZULTATELE CERCETĂRII

Modelele matematice și raționamentul de lucru prezentate în paragraful 2 al lucrării au fost aplicate pe rând entităților listate pe piața reglementată și entităților listate pe AeRO, incluse în eșantion.

În figura de mai jos am sintetizat rezultatele obținute în cazul entităților listate pe piața reglementată.

Figura nr. 1 *Indicele de prezentare a informațiilor referitoare la deprecierea activelor raportate de entitățile listate pe piața reglementată*

Sursa: prelucrări proprii ale autoarelor

Se poate constata că, în cazul entităților listate pe piața reglementată, indicele de prezentare a informațiilor privind deprecierea activelor variază între 32% și 80%, înregistrând astfel o medie de 58%. Din graficul prezentat mai sus, se poate observa că cel mai bun indice de prezentare a informațiilor a fost obținut de *ALR*, valoare acestuia reprezentând limita maximă a intervalului în care variază indicele, iar limita minimă a intervalului de variație este reprezentată de indicele de prezentare a informațiilor obținut de *ECT*.

În urma studiului efectuat am constatat că 57% din companiile ce compun eșantionul au înregistrat un indice de prezentare a informațiilor ce se situează peste medie, aceasta fiind determinată în baza modelului descris în Tabelul 4 de mai jos, pe când restul de 43% au un indice fie apropiat de medie, fie apropiat de limita inferioară a intervalului în care variază acesta.

Tabelul nr. 4 Media indicelui de prezentare a informațiilor în cazul entităților litate pe piața reglementată

IP_{total}	Ipi_{total}	$IPI_i(\%)_{mediu}$	IPI_i mediu
440	254	58	0,58

Sursa: prelucrări proprii ale autoarelor

Indicele mediu de prezentare a informațiilor este mai mare de 50%, însă acest fapt nu demonstrează că entitățile analizate prezintă informațiile privind deprecierea activelor într-un mod satisfăcător. Indicele de prezentare a informațiilor se apropie mai mult de această valoare medie și nu tinde spre 100%, ceea ce denotă faptul că entitățile listate pe piața reglementată au o reținere în prezentarea informațiilor referitoare la depreciere.

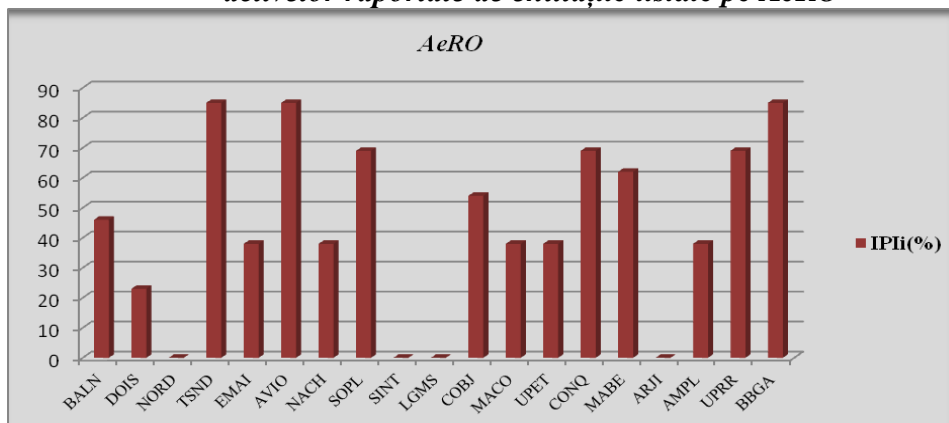
În urma parcurgerii situațiilor financiare anuale ale entităților din eșantion, am constatat că toate entitățile prezintă pasaje din IFRS referitoare la depreciere, chiar dacă pe unele nu le aplică, evitând să prezinte în mod exact ceea ce aplică în cadrul activității desfășurate și prezentând astfel de informații într-un mod cât mai general. De asemenea, am constatat că 73% din entitățile analizate nu aplică prevederile cuprinse în IFRS 5 și că 47% nu aplică prevederile cuprinse în IAS 40, deși prezintă pasaje din aceste standarde într-un mod destul de detaliat.

Nu am găsit nicio detaliere cu privire la baza folosită pentru determinarea valorii juste, a valorii de utilizare și valorii recuperabile, aceste informații nefiind prezentate de o manieră care să ne permită să identificăm de unde a rezultat valoarea obținută și prezentată de entitate. Această constatare este subliniată și prin faptul că în cazul a 3 entități analizate, raportul auditorului independent conține o opinie cu rezerve în baza faptului că, prin informațiile puse la dispoziție și prezentate de entitate referitoare la ajustările privind pierderea de valoare ce au fost constituite, nu au siguranța că valoarea acestora este suficient de corectă. Foarte puține entități au prezentat informații cu privire la motivele ce au determinat recunoașterea unei pierderi de valoare.

De asemenea, am constatat că anumite entități analizate prezintă într-un mod global deprecierea activelor, incluzând atât amortizarea din cursul anului cât și pierderile de valoare recunoscute în cursul anului fără a le detalia în mod distinct.

Rezultatele cercetării privind prezentarea deprecierei activelor în cazul entităților listate pe AeRO sunt sintetizate în figura următoare.

Figura nr. 2 Indicele de prezentare a informațiilor referitoare la deprecierea activelor raportate de entitățile listate pe AeRO

Sursa: prelucrări proprii ale autoarelor

Conform graficului, se poate constata că 4 dintre entitățile analizate listate pe AeRO au un indice de prezentare a informațiilor egal cu zero; aceste entități nu au publicat notele explicative la situațiile financiare anuale și nu am avut acces la datele necesare pentru a analiza în mod fiabil conformitatea cu prevederile OMFP 1802/2014 referitoare la deprecierea activelor. Am obținut o medie a indicelui de prezentare a informațiilor de 44%, acesta variind în intervalul cuprins între 0% și 85%, limita maximă a intervalului fiind reprezentată de indicele obținut de 3 dintre entitățile analizate (*TSND*, *AVIO* și *BBGA*).

În urma cercetării efectuate, am constatat că mai mult de jumătate din entitățile ce compun eșantionul, adică 53%, au obținut un indice de prezentare a informațiilor sub media determinată pe baza Tabelului nr. 5 și că restul de 47% au obținut un indice de prezentare a informațiilor situat peste medie.

Tabelul nr. 5 Media indicelui de prezentare a informațiilor în cazul entităților listate pe AeRO

IP_{total}	$IP_{i_{total}}$	$IPI_i(\%)_{mediu}$	IPI_i_{mediu}
247	109	44	0,44

Sursa: prelucrări proprii ale autoarelor

Având în vedere că cerințele OMFP 1802/2014 referitoare la deprecierea activelor nu sunt de numeroase, și luând în considerare numărul entităților ce au obținut un indice de prezentare a informațiilor sub medie, constatăm că entitățile listate pe AeRO nu manifestă transparență în publicarea informațiilor privind deprecierea activelor.

Similar rezultatelor obținute în cazul entităților listate pe piața reglementată, am constatat că entitățile listate pe AeRO nu prezintă informații cu privire la modul de evaluare a activelor,

modul de determinare a valorii la inventar și baza pe care aceasta a fost determinată. De asemenea, entitățile evită să detalieze modul în care a fost determinată cheltuiala cu deprecierea recunoașcută pe fiecare element în parte, preferând să prezinte valoarea globală a acestora.

În urma analizei comparative realizate, am constatat că, deși entitățile sunt listate pe piețe diferite, cu reguli diferite privind transparența informațională și aplică referențiale contabile diferite la întocmirea situațiilor financiare anuale și, deci, la prezentarea informațiilor referitoare la deprecierea activelor, totuși există elemente comune privind modul de tratare a deprecierei. Însă, entitățile listate pe piața reglementată pun la dispoziția utilizatorilor un volum mai mare de informații, pentru a satisface necesitățile informaționale ale acestora (în special ale investitorilor), chiar dacă prezentarea informațiilor referitoare la deprecierea activelor nu este suficient de detaliată, conform cerințelor IFRS.

Pe de altă parte, ținând cont de faptul că entitățile listate pe AeRO sunt la început de drum, cantitatea de informații pusă la dispoziția utilizatorilor este nemulțumitoare, acestea trebuind să lucreze la modul de comunicare cu investitorii, iar informațiile privind deprecierea activelor să fie prezentate mai detaliat, pentru a favoriza calitatea situațiilor financiare prin intermediul transparenței informaționale.

4. CONCLUZII

Contextul actual al globalizării și creșterii rolului piețelor financiare impune necesitatea de adaptare a conținutului informațional al raportărilor financiare, pentru a fi utile investitorilor și altor utilizatori de informații contabile. Evaluarea elementelor situațiilor financiare pe o bază prudentă satisface necesitățile informaționale ale investitorilor, prin faptul că permite reflectarea realității economice a activelor și datoriilor unei entități. În plus, calitatea raportărilor financiare este susținută și printr-o comunicare cât mai transparentă a informațiilor către investitori. Referitor la evaluarea și prezentarea activelor în situațiile financiare anuale, prudența impune constatarea și recunoașterea unei deprecierei atunci când există indicii că valoarea contabilă a unui activ este mai mare decât valoarea sa recuperabilă.

În această lucrare ne-am propus să analizăm dacă entitățile românești cotate la Bursa de Valori din București (pe piața reglementată și, respectiv, pe AeRO) prezintă în mod transparent informațiile referitoare la deprecierea activelor în cadrul situațiilor financiare anuale, în raport cu cerințele de publicare cuprinse în referențialul contabil aplicabil.

Luând în calcul numărul total de elemente care trebuie raportate în legătură cu deprecierea activelor, am determinat indicele de prezentare a informațiilor pentru fiecare entitate din eșantion. Am constatat că, în cazul entităților listate pe piața reglementată care își întocmesc situațiile financiare anuale în conformitate cu IFRS, indicele mediu de prezentare este de 58%, iar în cazul entităților listate pe AeRO, care aplică prevederile OMFP 1802/2014, indicele mediu este de 44%.

Rezultate studiului indică faptul că entitățile analizate au publicat în situațiile financiare anuale informații referitoare la deprecierea activelor, solicitate de standardele internaționale, respectiv de reglementarea națională. Am remarcat o mai mare transparență informațională în cazul entităților cotate pe piața reglementată, unde și exigențele privind publicarea informațiilor sunt mai ridicate.

Totuși, pentru ambele categorii de entități, aspectele referitoare la deprecierea activelor sunt prezentate în mod global, făcând de multe ori trimitere la aspecte teoretice regăsite în textul reglementărilor aplicate, fără a include detalieri privind modul concret de stabilire a deprecierei. Suntem de părere că transparența informațiilor privind deprecierea activelor lasă loc de îmbunătățiri, care să conducă la înlocuirea formulărilor cu caracter general cu explicații care să redea realitatea economică a modului de utilizare a activelor, specifică fiecărei entități.

Bibliografie:

Comisia Europeană. *Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 iulie 2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate*, Jurnalul Oficial al Comunităților Europene JO L 243, 11.09.2002, disponibil on line pe <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2002R1606:20080410:RO:PDF>

IASB. *Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) 2015, traducere CECCAR*, Editura CECCAR, București, ISBN 978-606-580-049-6.

IFRS Foundation, *Agenda Paper AP10D Conceptual framework: Prudence*. 2016, disponibil on line pe <http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/IASB/2016/May/AP10D-Conceptual-Framework.pdf>

Mașca, E. *Practicile contabile conservatoare utilizate de entitățile listate la bursa din România*. Studia Universitatis Petru Maior, Series Oeconomica, 2015, pp. 79-108.

Ministerul Finanțelor Publice. *Ordin nr. 1802 din 2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate*, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 963/30.11.2014, cu modificările ulterioare.

Neag, R. *The effects of IFRS on net income and equity: evidence from Romanian listed companies*. Procedia Economics and Finance, vol. 15, 2014, pp. 1787-1790.

Pășcan, I.-D. *Calitatea raportărilor financiare în contextul adoptării IFRS: cazul entităților românești cotate*, Editura ASE, București, 2015. ISBN 978-606-505-995-5.

Comparative study on impairment of assets in terms of informational transparency

Pășcan Irina-Doina^{1*},
Szakacs Nicoleta Alexandra¹,

¹ *Petru Maior University of Tîrgu Mureș, Romania*

Abstract: *In the context of recent debates on reintroducing the notion “prudence” in the Conceptual framework for financial reporting, research on accounting conservatism practices is in the spotlight. Impairment of assets, one of the conservative practices, is analyzed in this study based on a comparison between the provision of Romanian accounting regulation and International Financial Reporting Standards (IFRS) and in terms of informational transparency of financial reporting published by Romanian entities under two different sets of accounting regulations. Results show that the entities included in the study have published information on impairment of assets in their financial statements, but in a global manner, without details about impairment’s calculation.*

Keywords: *impairment of assets, accounting conservatism, informational transparency, Romanian listed entities, Bucharest Stock Exchange.*

JEL Classification: M 41

© 2016 Published by STUDIA UNIVERSITATIS PETRU MAIOR, SERIES OECONOMICA, issued on behalf of “PETRU MAIOR” University from Tîrgu Mureș, România

---

* Pășcan Irina-Doina, e-mail: irina.pascan@ea.upm.ro

1. INTRODUCTION

In the continental accounting system (including Romania), financial reporting are being prepared in terms of prudence, offering the field for the manifestation of accounting conservatism. At international level, the International Accounting Standards Board (IASB) issued, since 2010, a new Conceptual framework for financial reporting. The concept of prudence was eliminated from this new Conceptual framework and it is no longer presented as a qualitative characteristic of useful financial reporting. However, a study on the literature review published after 2010 that analyzed the impact of IFRS adoption on financial reporting found “the implicit presence of accounting conservatism in the financial reports published by listed companies” (Mașca, 2015).

In May 2015, IASB published an exposure draft on the Conceptual framework for financial reporting. Following the feedback received on the Exposure draft, in early 2016 IASB discussed the possibility to reintroduce the notion of prudence in the Conceptual framework. Accordingly, in May 2016, all the members of IASB agreed that the revised Conceptual framework should include a reference to prudence described as “the exercise of caution when making judgements under conditions of uncertainty” (IFRS Foundation, 2016).

The decision to reintroduce an explicit reference to the notion of prudence is sustained by the necessity to ensure neutrality, therefore the quality of financial reporting prepared in accordance with IFRS, since neutrality is supported by the exercise of prudence.

The IFRSs applies worldwide, on a large scale. In 2002, at the European Union level, the Regulation on the application of IFRS for preparing the financial statements of entities listed on EU regulated markets was published. At that moment, the European Commission argued the mandatory introduction of IFRS based on the benefits emerging from the adoption and use of IFRS in EU. These benefits imply ensuring a high level of transparency and comparability of financial statements and, accordingly, the efficient functioning of the Community capital market and of the Internal Market (The European Commission, 2002: art. 1).

However, the expected benefits of IFRS adoption, such as increased comparability and transparency of financial reporting, can be achieved only if IFRS application contributes to the improvement of the quality of accounting information (Pășcan, 2015, p. 21). A research published in 2014 tested the effects of IFRS adoption in case of Romanian listed entities and concluded that the impact of the application of IFRS on net income and equity is relatively reduced (Neag, 2014).

Prudence, thus accounting conservatism, is usually referred in practice by means of adjustments for impairment and provisions.

In Romania, the entities listed on a regulated market use the IFRSs for preparing the annual financial statements, while entities listed on AeRO apply the provisions from Romanian accounting regulation approved by Order no. 1802/2014 (Ministry of Public Finances, 2014). Accordingly, in the same economic and social space, we have the possibility to compare the informational transparency regarding the impairment of assets in case of two sets on entities, subjected to different requirements on disclosure, based on the provisions from the applied accounting referential.

In this context, the main objective of the paper is to conduct a comparative analysis on the disclosure of impairment of assets in case of Romanian entities.

2. OBJECTIVES AND RESEARCH METHODOLOGY

Informational transparency is a key issue in measuring the quality of accounting information, assessing the adopted methods of measurement (through the accounting policies) and the quantity of disclosed information. Informational transparency can be defined as an entity's policies regarding the disclosure and presentation of financial and accounting information, in terms of quantity and quality of published information.

Aiming to analyze the informational transparency in case of Romanian entities, our research is based on a comparative approach on impairment of assets disclosed by two categories of listed Romanian entities, applying different accounting regulations.

In order to achieve our research objective, we analyzed the information regarding impairment of assets published by Romanian entities listed on the regulated market and by those listed on AeRO.

The sample includes 19 entities listed on the regulated market and 19 entities listed on AeRO. We included in the sample only entities listed on the Bucharest Stock Exchange because, as a consequence of the disclosure requirements they have to comply, financial statements are available on the entities' websites. On the regulated market, the most powerful entities are listed, while on AeRO the listed entities are at the beginning of the road; thus, there are significant differences between the two markets. We couldn't find an equal number of entities from the same sphere of activity. Accordingly, our sample includes entities from three fields of activity: Accommodation and food service activities (4 entities from each market); Manufacturing (14 entities from each market); Construction (1 entity from each market). The structure of the sample is presented in the table below:

Table no. 1 – The structure of the sample

REGULATED MARKET		SECTOR	AERO	
Symbol	CAEN		Symbol	CAEN
BCM	5510	ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES	BALN	5510
CAOR	5630		NORD	5510
EFO	5510		DOIS	5510
TUFE	5510		TSND	5510
VESY	2599	MANUFACTURING	EMAI	2599
TBM	3030		AVIO	3030
PPL	2229		NACH	2229
ROCE	2221		SOPL	2221
SCD	2120		SINT	2120
MECF	2830		LGMS	2830
CEON	2332		MACO	2332
UZT	2892		UPET	2892
ECT	2712		CONQ	2712
BRM	1105		MABE	1105
ARTE	2219		ARJI	2219
ELMA	2651		AMPL	2651
ART	2420		UPRR	2420

ALR	2442		BBGA	2442
COTR	4120	CONSTRUCTION	COBJ	4120

Source: authors' own projection

The necessary data was collected from the annual individual financial statements of entities from the sample, available on their websites or on the website of Bucharest Stock Exchange. Since AeRO was launched in early 2015, our research includes the financial information reported by the analyzed entities for the financial year 2015.

In order to analyze informational transparency regarding the impairment of assets reported by Romanian entities, we used as benchmark the conformity with IFRS in case of entities listed on the regulated market and the conformity with Romanian accounting regulation approved by Order no. 1802 from 2014 in case of entities listed on AeRO.

Since 2012, the entities listed on regulated market compulsorily apply the IFRSs for preparing annual individual financial statements. In order to analyze the transparency of information regarding the impairment of assets published by these entities, we lectured the provisions from the standards applicable to assets and we identified 27 items that entities must disclose about impairment of assets. In the table below, we summarized these items that we searched in case of the surveyed entities:

Table no. 2 – IFRS requirements regarding the disclosure of information about impairment of assets

STANDARD	DISCLOSURE REQUIREMENTS
IAS 36	1. Amount of impairment losses recognized/reversed in profit or loss
	2. Line items from the statement of comprehensive income where the impairment losses are included/reversed
	3. Amount of impairment losses on revalued assets recognized/reversed in other comprehensive income
	4. Main classes of assets affected by impairment losses recognized/reversed
	5. Main events that lead to impairment losses recognition/reversal
	6. Nature of asset/assets
	7. Description of cash generating unit, presentation of the change in the aggregation of assets, description of the way of aggregating assets (if any) amount of impairment loss (reversal) by class of assets and segment
	8. If recoverable amount is fair value less costs of disposal, or value in use
	9. The valuation techniques used to measure fair value less costs of disposal
	10. The discount rate used to determine value in use
IAS 2	11. The accounting policies adopted in measuring inventories, including the cost formula used;
	12. The amount of any write-down of inventories to net realisable value
	13. The amount of any reversal of any write-down of inventories arising from an increase in net realisable value
	14. The circumstances or events that led to the reversal of a write-down of inventories
IAS 12	15. The deferred tax expense arising from the write-down or reversal of a previous write-down of a deferred tax asset
	16. Information regarding the main temporary differences
IAS 40	17. Whether it applies the fair value model of the cost model
	18. The methods and significant assumptions applied in determining the fair value of investment property
	19. The extent to which the fair value of investment property is based on a valuation by an independent valuer

	20. Net gains or losses from fair value adjustments
	21. Valuation of investment property in accordance with IAS 36 when it applies the cost model
IFRS 5	22. The value of impairment losses of non-current assets classified as held for sale recognised/reversed
	23. The valuation at the lower of the carrying amount and fair value less costs to sell
IAS 39	24. Financial assets carried at amortised cost
	25. Financial assets carried at cost
	26. The amount of impairment losses recognised/reversed
	27. Net gains or net losses on financial assets at fair value through profit or loss

Source: authors' own projection

The entities listed on AeRO prepare their individual financial statements based on the provisions from Romanian accounting regulation approved by the Order no. 1802/2014. In the Romanian accounting regulation, we identified 13 items that must be disclosed in relation to impairment of assets; these items are summarized in the table below:

Table no. 3 – Romanian accounting regulation requirements regarding the disclosure of information about impairment of assets

ACCOUNTING REGULATION	DISCLOSURE REQUIREMENTS
OMFP 1802/2014	1. Presentation of details regarding adjustments for impairment of tangible assets
	2. Cumulative impairments at the beginning and at the end of the financial year
	3. Impairments recorded during the financial year
	4. Accounting policies regarding the recognition and valuation of assets
	5. Calculation of impairment of tangible assets and their changes by types of items
	6. Estimates and specific methods used in valuating certain elements of tangible assets
	7. If non-current assets are subjected to impairment exclusively for tax purposes, the amount for these adjustments and the reason they were made
	8. Details regarding the determination of impairment of assets
	9. The expense recognized during the period regarding bad or doubtful debts
	10. Details regarding impairment recognised for doubtful debts
	11. Impairment of assets recognised as an expense
	12. Recognition of impairment/write-down of assets no matter whether the result of the financial year is profit or loss
	13. Impairment losses recognition according to their nature (operating or financial)

Source: authors' own projection

In order to measure the transparency of disclosed information regarding the impairment of assets in accordance to the applicable accounting regulation, we developed an index of disclosure, determined based on the two models presented above:

$$(1) IPI_i = \frac{\sum_{i=1}^n I_{pi}}{I_{pt}} \times 100$$

$$(2) If_{pi} = \frac{\sum_{i=1}^n f_{pi}}{n} \times 100$$

where:

- (1) IPI_i – index of disclosure at the entity “ i ”
 Ip_i – number of items disclosed by entity “ i ”
 Ip_t – total number of items applicable to entity “ i ”
- (2) Ifp_i – index of the frequency of disclosure for the information “ i ”
 f_p – the frequency of disclosure for the information “ i ”
 n – number of entities for which the information is relevant

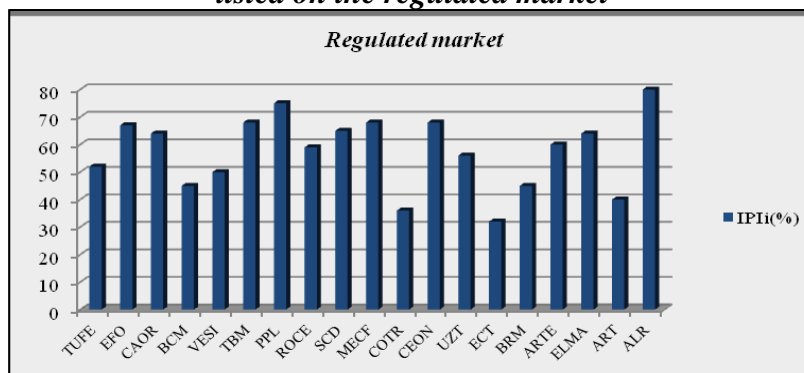
For each information regarding impairment of assets that must be disclosed in accordance with the requirements from the applicable accounting regulation, we assigned “1” point if the item was disclosed by the entity and “0” points if the item was not disclosed. We took into account only the items applicable to each of the surveyed entities. Thus, we eliminated the item that is not applicable to an entity and we determined the index of disclosure for that entity only based on remained items.

3. RESEARCH FINDINGS

The models and the methodology described in the second paragraph of the paper were applied to the surveyed entities listed on the regulated market and to those listed on AeRO.

In next figure we summarized the results obtained in case of the entities listed on the regulated market.

Figure no. 1 Index of disclosure regarding impairment of assets in case of entities listed on the regulated market

Source: authors' own figure

According to the figure presented above, in case of entities listed on the regulated market, the index of disclosure regarding impairment of assets varies in the range between 32% and 80%, and registers an average of 58%. The best index of disclosure was obtained by *ALR*, its value representing the upper limit of the range; the lower limit of the range is represented by the index of disclosure obtained by *ECT*.

We found that 57% of the surveyed entities registered an index of disclosure above the average determined based on the model described in Table no. 4, while the rest of 43% have an index either close to the average, either close to the lower limit of the range.

Table no. 4 The average index of disclosure in case of entities listed on the regulated market

IPI_{total}	$IPI_{i total}$	$IPI_i(\%)_{average}$	$IPI_i average$
440	254	58	0,58

Source: authors' own calculation

The average index of disclosure is higher than 50%; however, this does not mean that the surveyed entities disclose information regarding impairment of assets in a satisfactory manner. The index of disclosure is closer to this average and does not converge towards 100%, implying that entities listed on the regulated market are reluctant in presenting information regarding impairment.

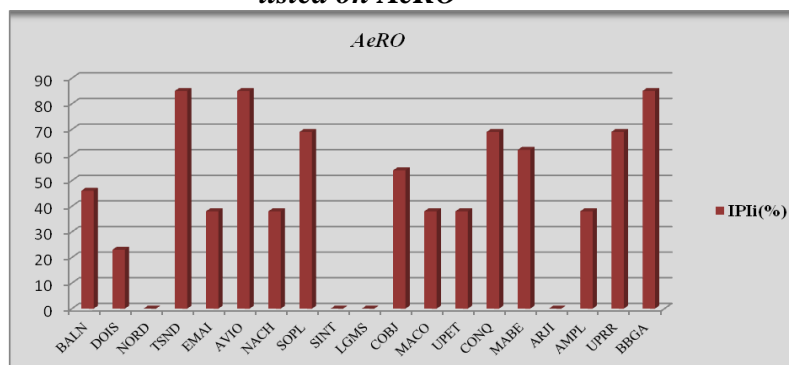
We studied the annual financial statements of the entities from the sample and we ascertained that all the entities present paragraphs from IFRS related to impairment of assets, even if some of them are not applicable to entities' transactions, and avoid presenting the provisions and methods that are really used in accordance with the specific of their activities. Information regarding impairment of assets is disclosed only in a general manner. We also found that 73% of the surveyed entities do not apply the provisions of IFRS 5 and 47% do not apply the provisions of IAS 40, although they present paragraphs from these standards at length.

We did not find details regarding the valuation techniques used to measure the fair value, the value in use and the recoverable amount; based on the information presented in the financial statements of the surveyed entities, we could not identify indications about how these values were obtained. This finding is also sustained by the fact that in case of three of the surveyed entities, the report of the independent auditor contains a qualified opinion related to the accuracy of information about impairment losses. Only few entities present information about the circumstances that led to the recognition of impairment.

Moreover, we found that some entities do not present separately the depreciation and the impairment of assets recognised during the financial year.

The results of our research regarding the disclosure of impairment of assets in case of entities listed on AeRO are presented in the figure above.

Figure no. 2 Index of disclosure regarding impairment of assets in case of entities listed on AeRO

Source: authors' own figure

According to the data from the figure no. 2, four of the surveyed entities listed on AeRO have an index of disclosure equal to zero; these entities didn't publish the notes to the annual financial statements and we didn't have access to data that was necessary to analyze compliance with the provisions from the Order no. 1802/2014 regarding impairment of assets. We obtained an average index of disclosure of 44% and an index in the range between 0% and 85%; the highest limit of the range is represented by the index of disclosure obtained by three of the analyzed entities (*TSND*, *AVIO* and *BBGA*).

We found that more than half of surveyed entities (53% of them) obtained an index of disclosure below the average determined based on the Table no. 5 and the rest of 47% of entities obtained an index above the average.

Table no. 5 The average index of disclosure in case of entities listed on AeRO

IP_{total}	$I_{pi_{total}}$	$IPI_i(\%)_{average}$	$IPI_i average$
247	109	44	0,44

Source: authors' own calculation

Compared to IFRS, Romanian accounting regulation contains fewer requirements regarding the information that must be disclosed about impairment of assets. Moreover, considering the number of entities that obtained an index of disclosure below the average, we found that entities listed on AeRO are not transparent in disclosing information on impairment of assets.

Similar to the results obtained in case of entities listed on the regulated market, we found that entities listed on AeRO do not present information about the methods and techniques used in assets valuation or in determination of their value at the inventory date. Also, entities avoid to present details regarding impairment expense recognised for each asset and disclose the global amount of this expense.

Based on our comparative analysis, we found that, although the surveyed entities are listed on different markets, with different rules regarding informational transparency and apply different accounting regulations for preparing annual financial statements and thus, for disclosing impairment of assets, however there are common issues related to the treatment of impairment. But, entities listed on the regulated market publish a greater volume of financial information, in order to satisfy the informational needs of stakeholders (especially those of shareholders), even if the disclosure of impairment of assets is not sufficiently detailed, as required by IFRS.

On the other hand, given the fact that the entities listed on AeRO are at the beginning of the road, the amount of disclosed information is unsatisfactory; we consider that these entities must strive to improve communication with shareholders and information disclosed regarding impairment of assets should be more detailed, in order to ensure the quality of financial statements through informational transparency.

4. CONCLUSIONS

The actual context of globalisation and increasing role of financial markets imposes the necessity of adapting the informational content of financial reporting, in order to be useful to shareholders and other stakeholders. Valuation of the elements in the financial statements on a prudent basis satisfies the informational needs of shareholders by ensuring the presentation of the economic reality of the assets and liabilities owned by an entity. Moreover, the quality of financial reporting is sustained through the transparency of disclosed information.

In relation to the measurement and disclosure of assets in annual financial statements, prudence implies identification and recognition of impairment whenever there are indices that the carrying amount of an asset is higher than its recoverable amount.

In this paper, we aimed to analyze whether Romanian entities listed on the Bucharest Stock Exchange (on the regulated market and, respectively, on AeRO) disclose the impairment of assets in a transparent manner, in accordance with the requirements of the applicable accounting regulation.

We identified the total number of items that must be disclosed regarding impairment of assets and we determined the index of disclosure for each of the surveyed entities. We found that, in case of entities listed on the regulated market that prepare annual financial statements in accordance with IFRS, the average index of disclosure is 58%, while in case of entities listed on AeRO, that apply the provisions from Romanian accounting regulation approved by the Order no. 1802/2014, the average index is 44%.

The results of our study indicate that the surveyed entities disclosed information regarding impairment of assets in their annual financial statements, as required by the international standards and, respectively, by Romanian regulation. We found a greater informational transparency in case of entities listed on the regulated market, where high quality disclosure is a prerequisite for the communication with shareholders.

However, for both types of surveyed entities, the information regarding impairment of assets is disclosed in a global manner, often making reference to theoretical aspects found in the text of the applied regulations, without details about concrete techniques used to determine the amount of impairment. We consider that there is room for improvement in the field of informational transparency regarding impairment of assets; the general, theoretical expressions published in the financial statements must be, in time, replaced with practical explanations that convey the economic reality of the assets, tailored to the specific of each entity.

Bibliography:

The European Commission. *Regulation (CE) no. 1606/2002 of the European Parliament and of the Council on the application of international accounting standards*, Official Journal of the European Communities OJ L 243, 11.09.2002, available on line at <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2002R1606:20080410:EN:PDF>

IASB. *Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) 2015, traducere CECCAR*, Editura CECCAR, București, ISBN 978-606-580-049-6.

IFRS Foundation, *Agenda Paper AP10D Conceptual framework: Prudence*. 2016, available on line at <http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/IASB/2016/May/AP10D-Conceptual-Framework.pdf>

Mașca, E. *Conservative Accounting Practices Use by Companies Listed on Stock Exchanges in Romania.* Studia Universitatis Petru Maior, Series Oeconomica, 2015, pp. 79-108.

Ministry of Public Finances. *Order no. 1802 from 2014 for the approval of Accounting regulations regarding the individual financial statements and consolidated financial statements,* published in the Official Gazette no. 963/30.11.2014, with subsequent changes.

Neag, R. *The effects of IFRS on net income and equity: evidence from Romanian listed companies.* Procedia Economics and Finance, vol. 15, 2014, pp. 1787-1790.

Pășcan, I.-D. *Calitatea raportărilor financiare în contextul adoptării IFRS: cazul entităților românești cotate,* Editura ASE, București, 2015. ISBN 978-606-505-995-5.